

VOL. XVI

Kaina 3c.

Lietuva Lenkija įsteigė Susisiekimą Demarklinijo

KAUNAS, bal. 21. — Lietuva ir Lenkija įteikė viena antrai ratifikavimus sutarties, padarytos tarp abiejų trafikui vadinamoj demarkacijos linijoje reguliuoti.

Sovietijos delegacija pasilieka nusiginklavimo mitinge

Dalyvaus paruošiamos konferencijos darbuos, nors ji ir atmetė sovietų projekto

GENTVA, Šveicarija, bal. 21. — Maksimas Litvinov, sovietų delegacijos paruošiamoj nusiginklavimo konferencijoje vadovas, vakarykščioje sesijoje pareiškė, kad jo delegaciją ir toliau dalyvaujančią paruošiamos nusiginklavimo komisijos darbuose, nežiurint, kad konferencija ir atmetus sovietų pasiulytą ginkluotų sumainimo projektą.

Toj pačioj sesijoj, diskusujant projekto punktus dėl užgynimo vartoti karui nuodinčias dujas, Litvinovas vėl pereikalo balso, tariamai protestuoti dėl sovietų pasiūlymo atmetimo, bet komisijos pirmyninkas Loudan atsakė, kad balso jis duos tik ta atvejį, jei sovietų delegatas kalbės diskusujamu klausimu, — vadinas, užgynimo duju kaip kariauvimo priemonės.

Litvinovas atsakė, kad jeigu kiekvieną kartą, kai jis noris kalbėti, jis turės prašyti tam leidimo, tai jis beveliųs geriau tylėti. Ir atsiėdo.

Vėliau jis įteikė penkių laskytų dokumentų — atsakymą i komisijos atmetimą sovietų projekto.

Matę slaptą aeroplano Atlanto vandenye

LONDONAS, bal. 21. — Vienas britų žvejų laivas, žvejėjasi vandenye 300 mylių į vakarus nuo Škotijos krantų, praneša, kad vakar viršum jo praskridęs aeroplanas, lekiąs rytų linkui.

Kieno tas aeroplano buvo, pasilieka paslaptis, kadangi jokių žinių nebuvu, kad kas nors dabar buvę planavę skristi per Atlantą.

JAUNAS ŽMOGZUDA MIRE ELEKTROS KEDĘ

HUNTSVILLE, Texas, bal. 20. — Valstijos kalėjime čia ši ryta buvo elektros kedē nužudytas Robert Blake, 23 metų amžiaus, mirties bausmei pasmerktas už nukovimą vieno komersantu, Fredo Connoru.

ORAS.

Chicagai ir aplinkinei federaliniui oriu biuras šiai dienai pranašauja:

Iš dalies debesiuta; nedidelė temperaturos atmaina; pusėnėi žiemės ryty ir žiemės vėjai.

Vakar temperaturos vidutinis buvo 45° F.

Šiandie saulė teka 5:00, leidžiasi 6:37. Mėnuo leidžiasi 4:39 ryto.

Devynių vaikų motina traukinio užmušta

MATTON, Ill., bal. 21. — Big Four traukinio užgavus čia automobilj buvo užmušta moteriškė Mrs. Aime Michael, 40 m., devynių vaikų motina.

Ex-kaizerio brolis mirė

BEDRYNAS, bal. 21. — Hemmelmarke, Šlezvike-Holštaine, mirė Heinrichas Hohenzollernas, buvusio Vokiečių kaizerio brolis.

NAUJIENOS

The Lithuanian Daily News

Entered as second-class matter March 7, 1914 at the Post Office at Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879

Chicago, Ill., Pirmadienis, Balandžio-April 22 d., 1929

The First and Greatest Lithuanian Daily in America

NAUJIENOS

PUBLISHED BY THE LITHUANIAN NEWS PUB. CO., INC.

1739 South Halsted Street, Chicago, Illinois

Phone Roosevelt 8500 Nigth Phone Roosevelt 3073

Pirmas ir Didžiausias Lietuvių Dienraštis Amerikoje

437

No. 95

Bolonijo vėl jaustas žemės drebėjimas

BOLONIJA, Italija, bal. 21. — Cia ir kitose vietose, vakar vėl buvo jaustas žemės drebėjimas. Mone Maggiore, netoli nuo Bolonijos, vieni namai buvo sugriauti ir keletas dirbtuvė sužaloti.

Schacht išskubino į Berlyną tartis

Reparacijų konferencija gali parėti, vokiečiams nepriėmus ekspertų pasiūlymų

PARYŽIUS, bal. 21. — Hjalmar Schacht, Vokietijos delegacijos reparacijų konferencijos vadovas, del kurio atsižymo priimti santarvininkų eksportų pasiulytas reparacijų mokestimo sąlygas visa konferencija gali išsirti, išskubino į Berlyną pasiterti su savo vyriausybė.

Jugoslavų karalius pensionavo 40 buvusių ministerių

Tikisi tuo buvo numaldytas politinius diktatures prieninkus

BELGRADAS, Jugoslavija, bal. 21. — Diktatorius karalius Aleksandras, norėdamas numaldyti politinius diktatūros priešus, vienu plunksnos pabraukimui paskyrė nuolatinės pensijas keturioms dešimtmis, žuvusių premjerų ir kabineto ministrų. O is vėtos pasalinti gen. Pesić, buvusį generalinio Atabovo viršininką ir aukščiausiąjai armijos vadą paskyrė ministrui Belgijai.

Naujų Austrijos kabinetų bandys sudaryti Ender

VIENĀ, Austrija, bal. 21. — Vielė neseniai rezignavusios pralito Ignaco Seipolio valdžios, naują ministerių kabinietai apsimė bandyti sudaryti Dr. Otto Ender, Vorarlbergo provincijos general-gubernatorius. Jis yra taip pat krikščionių socialųjų klerikalų partijos žmogus.

Miss Poland' traukias iš gražuolių kontesto

SOUTH BEND, Ind., bal. 21. — Praeita naktį čia vienuose dvieju aukštų namuose kilo gaisras. Greitai atvykę gaisrininkai ugnį užgesino, bet antrame aukšte rado smalkėmis ir du maius nutroškusius gyventojus Harvey Purucker'o penkis vakis, amžiaus nuo 8 iki 15 metų, ir uošę, 78 metų senutę.

Patiess šeimininko ir jo žmonos tuo tarpu nebuvu name. Gaisras, kaip spėja, kilo iš sudėsios virtuvės krosnies.

Mat, Galvestono vyskupas, Christopher Byrne, atsiuntė parašę jai laišką, kad, girdi, gerai katalikių nepadaryti dalyvaujant tokiuose kontestuose, kur merginai reikia pusplieki paroduoji prieš žiurėtojų govėdas.

16 METŲ BANDITAS TURES MIRTI ELEKTROS KEDĘ

BEDFORD, Pa., bal. 21. — Harvey Feathers, 16 metų vienkėjas, kurs apiplėšimo tikslu nušovė žmogų, tapo pasmerktas mirti elektros kedėj.

(Atlantic and Pacific Photo)

Armostos sproginas užmuše 3 kareivius

HONOLULU, Havajai, bal. 21. — Kamehameha Forte, Oahu salo, Jungtinės Valstybių artilerijai durant šaudymo iš armotų pratinus, sprogo viena armota. Trys kareiviai buvo užmušti, kiti šeši sužaloti.

Danijoj pranašauja socialistų valdžią

Spėja, kad folketingo rinkimus balandžio 4 d. laimės Darbo partija

KOPENHAGA, Danija, bal. 21. — Ateinant trečadienį Danijoj vyks folketingo (seimo) rinkimai. Bendrai pranašaujama, kad rinkimus laimes Darbo partija ir kad datartine liberalė valdžia pakeis socialistai.

Svarbiausias šiai rinkimai išskirtinas yra ginkluotės ir išlaidos jai. Darbo partija reikelauja visiško ginkluotės sumažinimo, tuo tarpu kai konservativiai stoja už išlaikymą "tinkamo" laivyno ir kariuomenės, kadangi, sako jie, visos kitos Europos valstybės dar neatsisakant ginkluotis.

18 kinų komunistų ištrukė iš Tsingano kalėjimo

TSINANAS, Kinai, bal. 21. — Vakar čia iš kalėjimo ištruko aštuončiačiai komunistai, kurie bėgdamai vieną policininką nušovė, o du kitus sužalojo.

Be to buvo nukautas Japonijos ekspedicinės armijos Santung kapitonas iždininkas.

Lenkija derasi del 20 milionų dolelių paskolos

VARSUVA, bal. 21. — Neįvykus išsiderėti paskolos iš Jungtinės Valstybių bankininkų, su kuriais per ištisus šešis mėnesius buvo vedamos petraktacijos, lenkai dažai bando išsiderėti 20 milionų dolerių paskolos iš vieno užsienio inter-nacionalinio bankininkų sindikato.

Kaip girdėti, derybos eina nuo gerais ir netrukus tikimosi susitarinti.

Pinigų Lenkijai be galio reiki, ir si 20 milionų dolerių paskolos busianti suvertota išteginimui žemės ukių kredito bankui.

Krisdamas darbininkas užmuše "bosą"

GREAT FALLS, Mont., bal. 21. — Cia tapo sumitus prohibicijos agentas E. McGaw, kaltinamas del žmogžudybės. McGaw, darydamas kratą, vienoj "soft drinks" smulkėj, nušovė jas savininką Franką Pellegi.

Italija panaikins civilines vedybas

ROMA, bal. 21. — Mišra Vatikanas prelatas ir Italijos vyriausybės atstovų komisija taiso įstatymo projektą, kuriuo civilinės vedybos Italijoje bus visai panaikintos. Teisėtomis bus pripažintos tik bažnytinės vedybos.

Trys maži vaikai žuvo farmos gaisre

LEONA, Wis., bal. 21. — Gaisras, kuris praeita naktį sunaikino netoli nuo čia farmos namus, sudegė trys farmerio Franko Carlo maži vaikai.

Garažas, 14 aut., sudegė

HEBRON, Ill., bal. 21. — Gaisras, čia sunaikino garažą ir keturioliką automobilių. Nuostoliai siekia \$40,000.

LIETUVOS ŽINIOS

Mariampolė pasiuntė siaurės Lietuvai 11 vagonų javu

MARIAMPOLĖ. — Kovo 14 dieną iš Mariampolės, Kalvarijos, Kazlų Rudos, Mauručių stotčių buvo pasiusta siaurės Lietuvai 11 vagonų javu, daugiausia rugiu. Iš viso 3,185 centneriai.

Palyginti daugiau aukojas Liubavo ir Janavo valsčiai. Piñigais pasiusta jau apie 8,000 litų. Valdininkų daugumas apsidėjo per sečis mėnesius mokėti po 2 nuoš. iš gaunamos aukos.

Visi valsčiai aukojas ir piñigais. Dossiaus yra vidutiniai ukių.

Algosa darbininkams Šakių apskry

ŠAKIAI. — Metiniams samdininkams algos maždaug tokios: vyru — 400—500 litų, mergai — 300—350 litų, piešmenui — 150—175 litų.

Sutarts daromos žodžiu, delto atskaitant kai kam kyla nesusipratimai. Daug yra samdininkų, atkeliausiu iš siaurės Lietuvos. Visi atkeliausieji darbo gauna.

Gaisras Balbierišky

BALBIERIŠKIS. — Kovo m. 22 d. 3:30 val. ryto Gurvičio Notelio odų dirbtuvėj kilo gaisras. Esant ankstybam rytiui ir nesėt tinkamai kam gesinti, gaisras smarkiai išsiplėt, apimdamas Gurvičio J. tvartą ir svirnų, kur sudegė javu; rugiu ir kviečių apie 230 centnerių. Nuostolių padaryta apie 110,000 litų.

Gaisras Norvaišuose

NORVAIŠAI, Šakių apsk. Kovo 17 d., Norvaišų kaimo kilo gaisras. Sudegė ukininko Saurusevičiaus kėtis, tvartai ir klučias su visu turtu išskiriant gyvulius. Nuostolių padaryta apie 15—18 tukstančių litų.

Sušalo daug bulvių

ŠAKIAI. — Beveik visų ukininkų, kurie bulves žiemos metu laiko kaupuose, sušalo. Spirito varyklos už sušalusį bulvių centnerių moka po 4 litus 50 centų.

Pinigų Lenkijai be galio reiki, ir si 20 milionų dolerių paskolos busianti suvertota išteginimui žemės ukių kredito bankui.

Badas Lietuvoje

Lietinga pereita vasara ir šalta žiema Lietuvos žmonių gyvenimą taip pablogino, kad iš daugelio apskričių gyventojai šaukiasi pagelbos. Pagelba umai reikalinga.

Naujenų pinigų siuntimo skyrius pagelbės sušelpti už labai mažą atlyginimą. Siunciant pinigus per Naujienas telegramu bus išmokėti i 5 ar 10 dienų.

Naujienų ofisas atdaras nuo 8 ryto iki 8 vakaro. Nedeldienais nuo 9 ryto iki 1 po pietų.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St. Chicago, Ill.

MUSU MOTERIMS

Veda Dora Vilkienė

SVIEZIŲ ŽIRNIŲ SRIUBA

1 kvorta žalių žirnių
1 kvorta pieno
2 šaukštai sviesto
1 šaukštasis miltų
truputė druskos, pipirų,
sukapotų petrušku

Nuvalyk, nulaub žirnius ir
virk juos 1 kvortoj druskuo
vandens. Sudėk truputį sodos,
kad užlaikyti spalvą. Virk pa
kol žirniai bus visai minkšti ir
vanduo nuvirs iki pusės.

Pertrink per sietą, pripilk
pieną ir pakepinkintus ant sviesto
miltus. Pridėk prieskonius ir
paduok stalan karštą su kre
kėsais.

MADOS.

3409 transfer No. 706.—Vienos spalvos geriausiai šilko bliuzka. Galima devęti su siutu. Sukirptos mieros 16, 18 taipgi 36, 38, 40 ir 42 coliu per krutine.

2631—Spalvotos materijos bliuzkelė. Galima siudinti iš bilo šilko arba batisto. Sukirptos mieros 16 ir 18, taipgi 36, 38, 40 ir 42 coliu per krutine.

2612.—Taipgi spalvotos materijos bliuzka, tili truputį kitaip pasiūta. Sukirptos mieros 16, 18, taipgi 36, 38, 40 ir 42 coliu per krutine.

Norint gauti vieną ar osigiau virš
nuodėtu pavyzdių, prašome išskirti
paduotą blankutę arba priduoti pa
vysdžio numerį, pažymėti miera ir
aiškiai parašyti savo varda, pavarde
ir adresą. Kiekvieno pavyzdžio kaina
15 centu. Galima prisiliuti pinigus
arba krasos ženkeliuose kartu su u
sakymu. Laikus reikia adresuoti:

Naujienų: Pattern Dept., 1739 So
Halsted St., Chicago, Ill.

NAUJIENOS Pattern Dept.
1739 S. Halsted St., Chicago, Ill.
Cia jiedu 15 centu iš prašau at
siusti man pavyzdį No _____
Mieros _____ per krutine
(Adresas)
(Miestas ir valst.)

Siuksit pinigus per
NAUJIENAS

Same Price for over 38 years
25 ounces for 25¢
KC
Baking Powder
(double acting)
USE LESS
than of high priced brands
MILLIONS OF POUNDS
USED BY OUR GOVERNMENT

KAIMISKAI PRIRENGTI
KIAUŠINIAI

6 maži svogunai
Gana sviesto arba taukų
6 kietai išvirti kiaušiniai
Supiaustyk svogunas ir ke
pink ant sviesto bei taukų kol
svogunai gerai parus. Supiaustyk
kiaušinius į ketvirtainius
šmotukus, pridėk prie svogunu
ir kepink ar 3 minutes. Paduok
pusryčiams su virtom bulv
vėm.

KEPTI OBULIAI IR
OATMEAL

Kepk obuolius 20 minutų.
Prieš paduasant stalan, padėk
po vieną obuolių del kiekvienos
ypatos ir apdėk aplink virto
oatmeal. Prie to paduok sal
džios smetono arba pieno. Laga
bėt sveikas ir maistingas val
gis.

KISENIUS

½ kvortas gerųjų miltų
3 šaukštai taukų
4 šaukštai baking pauderio
1 šaukštasis cukraus
truputė druskos
1 kiaušinis

2/3 puodukas riebus pieno
Aviečių (uogų) košės
Persiok sausus pridėkus du
sysius, su šakute gerai išmai
šyk taukus. Išplak kiaušinių
su pienu ir pridėk prie miltų.
Maišyk tik su šakute, o ne su
šaukštū. Iškočiok į pailgus
4 arb 5 colių šmotukus. Padėk
ant vienos šmotuko pusės 1
šaukštuką aviečių košės. Už
lenk šonus, pavilgink šalutu
vandeniu ir gerai juos suspausk.
Išplauk truputį, kad uogų košė
matytų. Aptepk pienu ir
kepk pečiui 15 minutų, arba
pakol gerai parus.

IMBIERO DUONA

½ puodukas cukraus
3 šaukštai sviesto
1 kiaušinis
½ puoduko molasses
1½ puoduko miltų
½ šaukštuko druskos
1 šaukštukas imbiero (malto)
1 šaukštukas cinamomų
½ šaukštuko sodos.

Ištrink sviestą ir cukrų, pri
dėk išplaktus kiaušinius, pas
kui dėk pamainydama sausus
pridėkus su pienu ir molasses.
Sudėk į išpliuotą paplokščią
blētį ir kepk 30 iki 45 minutų.

UKRINIAI PYRAGAIČIAI,
KURIE ILGAI GAL LAIKYTIS

1 puodukas sviesto
2 puodukai cukraus
4 kiaušinio tryniai
¼ puodukas saldaus arba ru
gštus pieno, arba saldžios
smetonos

3½ puodukų miltų
2 šaukštukai baking pauderio
¼ šaukštuko sodos
½ šaukštuko druskos
1 puodukas "mace".

Ištrink sviestą, pridėk cukrų
ir kartu vėl gerai ištrink. Pri
dėk neplaktus kiaušinius ir vėl
kartu išplauk gerai išplauk, pas
kui suplik pieną. Persiok ke
letą sykių sausus pridėkus ir
pridėk prie mišinio. Iškočiok
ir padaryk mažus pyragaičius
su ranka arba išplauk tam tik

NAUJIENOS, Chicago, III.

ru prietaisu. Kepk ant blėties.
Duok gana vietos, pyragaičiams
pakilti. Kepk 15 minutų. Pa
darys 8 tuzinus.

RHUBARBO KONSERVAI

2 kvortas rhubarbo
2 orandžiai
2½ puoduko cukraus
1 sv. beskilių razinkų
2 puodukai sukapotų volakis
ky riešutų.

Supiaustyk, nuvalius ir nuplo
vus rhubarb į pailgus šmotukus,
sukapok orandžio luobelį.
Sudėk į puodą kartu su cuk
rum ir suplik orandžinę sunką.
Virk kartu 5 minutes. Pridėk
razinkas ir dar virk tiek pat.
Nuimk nuo ugnies, pridėk rie
šutus ir sudėk į sterilizuotus
stiklus. Kaip atsals apipilk pa
rafinu.

RUGSTAUS PIENO KORNŲ
KĒKSUKAI

1 puodukas baltųjų miltų
1 puodukas kornų miltų
1 šaukštasis cukraus
1 šaukštukas druskos
1 šaukštukas sodos
½ kvortas rugstaus pieno
1 kiaušinis
1 šaukštasis sviesto (ištarpyk).

Sumaišyk ir kartu persiok
miltus, cukrų ir soda. Ištrink
sviestą ir atskiesk pienu, pri
dėk sausus pridėkus. Gerai
viskā kartu išplauk, ir pridėk
karštą skauradą taukais. Pilk
šaukštū. Abi puses gerai ap
kepk. Aptepk sviestu ir karštus
paduok stalan.

Nebus Niež
jimo!

Sekekit išankinanti o
dos niežimą. Tik pa
varotiki Severa's ESKO.
Išankinanti odo
ba mo Šeldinėje ide
gimo. Taip vėstantis,
raminantis. Pasiskauskit
savo aptiekiniu.

SEVERA'S
ESKO

MOKYKLOS NURSE,
SAKO, KAD VISOS
MERGINOS TURE
TU ZINOTI SITĄ

KALBĖDAMA aukščiausias
mokyklos merginomis apie same
ninę higieną, patyrusi distrikt
to nurodā pasakė:

"Vienu pagrindiniu taisykl
liu del merginų sveikatos, reiki
ja užlikti sistemą normali
ame stovyje. Normalus man
kinis nėra dieta tur but var
tojama. Esant reikala yra
naudinta vartu nuo, nes jis
nekenkia sveikatai. Ypatingas
merginoms yra momentu, kno
met nuo turėt buti varto
jamas. Patink šaukštą kiek
viene valara. Jos nepadary
nesmagumo."

"Nuol galit vartoti nedž
rint kaičių jaučiatė. Kiek
viene moteris privalo turėti
butell namie."

Pianai-Radios Išpardavimas

Korporacija likviduoja
Warehouse, kad sumaz
nus išlaidas. Kainos atpi
gintos Radio ir Pianu.

Si Brunswick Radiola, 6 tubu,
gražus kabinetas, superheadrodi
ne, su viskuo, nieko daugiau ne
reikia pirkti,

\$69

Brunswick R. C. A. Radiola,
7 A. C. tubu, uz

\$59

Atwater Kent, 7 tubu,
modelis 42, uz

\$69

Fada, 7 A. C. tubu, gražus kabi
netas, su viskuo,

\$85

Steinrite, 7 A. C. tubu, uz

\$82

Freshman, G.A.C., su vis
kuo, gražus kabinetas

\$59

Majestic 71 su dynamie
speakeriu, su viskuo uz

\$137

R. C. A. Radiola 33, uz

\$77

Spartan, 2 tubu, 79 A, dynami
c speakeriu, gražus Wal
nut kabinetus, uz

\$125

Atwater Kent modelis.

\$83

Victor 7-11, Orthophonic Victro
la, ir Radiola, uz

\$165

Gražus naujas grojiklis pianas,
kainavo \$550, dabar

\$195

Gulbransen Registering pianas,
verties \$500,

\$295

Kimbal grojiklis pianas

\$185

Stark grojiklis pianas,

\$78

Garantuojamame ir duodame leng
vai išmokėjimais.

Jos. F. Budrik, Inc.

3417-21 S. Halsted St.

Tel. Boulevard 4705

Zonite

For Cuts and Wounds

Apsisaugokit užsikrėtimu!

Gydyktojai žalidž ar
ba išbrižimą su tuo ne
nuodijančiu antisepiku.

Zonite užmūš bakterijas.

Ir išgydo.

RELIEVE COUGHS, COLDS,
HEADACHE, RHEUMATISM
AND ALL ACHE AND PAINS

MUSTEROLE

All druggists—35c and 65c jars and tubes.

Children's Musterole (child form) 35c.

Better than a Mustard Plaster

Made by
Lambert Pharmacal Co., Saint Louis, U. S. A.

FLIT

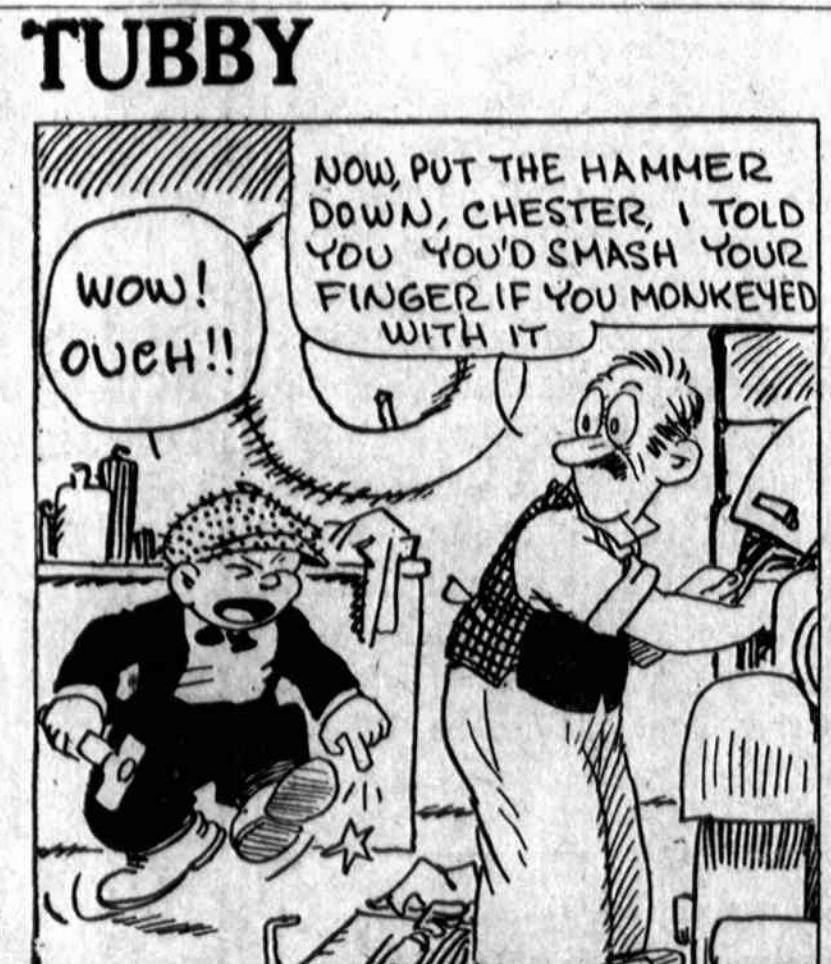
ISNAIKINA
Kandis, Tarakonus,
Blakes, Muses Ir
Kitus Vabalus

GARSINKITĖS "NAUJIENOSE"

This Won't Hurt Him at All.

TUBBY

NAUJIENOS

The Lithuanian Daily News
Published Daily Except Sunday by
the Lithuanian News Pub. Co., Inc.
739 South Halsted Street
Chicago, Ill.
Telephone Roosevelt 8500

Editor P. GRIGAITIS

Subscription Rates:
\$8.00 per year in Canada
\$7.00 per year outside of Chicago.
\$5.00 per year in Chicago.
8c per copy.

Entered as Second Class Matter
March 7th, 1914, at the Post Office
of Chicago, Ill., under the act of
March 3d, 1879.

KOMITETU GAUSYBĖ

Jau yra sukurti bent keturi komitetai šiaurės Lietuvai šepti. Bolševikai turi savo komitetą, kuris yra sudarytas iš įvairių komunistų organizacijų atstovų. R-katalikų federacija išteigė savo komitetą ir organizuoja skyrius kolonijose. Sandariečiai įkūrė šelpimo komitetą, kuris veiks "Sandaros globoje". Pralotas Krušas, p. Kodis ir dešinieji tautininkai organizuoja dar vieną komitetą.

Tuo budu beveik visos partijos ir srovės įsistiegię po komitetą. Tiems žmonėms, kurie netiki, kad šelpimo darbas privalo but kontroliuojamas partiju, teks siūsti savo aukas per kitokias organizacijas (pav. per SLA.) arba tiesiog Lietuvon. Pirmiaus Lietuvos šelpimo reikaluoju šitokio susiskaldymo pas amerikiečius nebudavo. Kur daug komitetų, tenai paprasta buna maža naudos šelpiamiems. Bet ką padarysi, kad dabar jau tokia "era" ir Lietuvos, ir pas mus!

FILOLOGIŠKA MĪSLĒ, AR KĀS?

Lietuvos laikraščiai vėl rašo apie garsujį pralotą Olšauską ("otiec Konstantin"). Jie sako, kad jam "kardomoji priemonė" esanti nepakeista. O tai reiškia, kad biednas "katalikiškos apšvietos" platintojas pasilieka — sunkiuju darbui kalėjime!

Pralotas Olšauskas davė skundą Kauno apygardos teismui ant tardytojo del savo aresto ir siulės užsistatyti kauciją, bet Apygardos teismas jo skundą atmetės. Teismas nutarė Olšauską nepaleisti iš kalėjimo, tai Kauno laikraščiai sako, kad "kardomoji priemonė" jam palikta.

Mes manėme, kad ta "kardomoji priemonė" tai pačia zeceriška klaida, iškreipusi gerą lietuvišką žodį "tardomoji". Jeigu pralotas Olšauskas yra tardomas, tai jam gali but pritaikinta "tardomoji priemonė". Bet Lietuvos dienraščiai išskando raštą "kardomoji" ir tą keistą žodį žiniose apie buv. katalikiškos "Saulės" vedėją kartoja po kelis sykius. Ir sunku suvokti, iš kur šis naujas juridinis "terminas" atsirado.

Bet, nežiurint ar tą, kartuves prinešantį, žodį nukalė Kauno filologai, ar laikraščių zeceriai, atrodo, kad pral. Olšauskui gero jisai nieko nelemia. Vienoje žiniuje pranešama, kad Olšauskas esąs traukiamas atsakomybėn sulig Baudžiamojo Statuto 453 straipsniu, kuris šitaip skamba: "Kas nusikalto nužudęs, tas yra baudžiamas kalėti sunkiajame kalėjime ne trumpiau kaip aštuonerius metus."

"Nužudė" ir "aštuoneri metai kalėjimo"! Labai nemuzikališki žodžiai paprasto žmogaus ausių, o kunigo, "dvasiško vado" ausių ypatingai.

Per tiek metų tas asmuo buvo garbinamas ir laikomas dideliu visuomenės darbuotoju, — iki susilaikė "kardomosios priemonės"!

DŽIAUGIASI, KAD MIRĖ

Anglu bankininko lordo Revelstoke mirtis visai netikėtai sudarė priežastį džiaugsmui daugelyje kraštų. Nabašinkas dalyvavo, kaip finansinis ekspertas, reparacijų konferencijoje, kuri jau 10 savaičių kaip posėdžiauja Paryžiuje. Santarvės valstybių ir Amerikos delegatai nesusitarė su Vokietijos atstovais reparacijų likvidavimo klausimu, ir šeštadienį konferencija turėjo susirinkti paskutinį kartą, konstatuot nepasisekimofaktą ir išsiskirstyti. Bet už keleto valandų prieš šį susirinkimą lordas Revelstoke mirė, ir konferencijos oficialis užsidarymas tapo atidėtas trims dienoms.

Tikimasi, kad per šį laiką ekspertams pavyks surasti kokį nors kompromisą, kuris leistų atnaujinti deribas ir duotų galimumo konferencijai prieiti susitikymą. Del to tad ir kilo palengvėjimo ir kone džiaugsmo jausmas Paryžiuje ir kitose valstybės sostinėse, atsitikus staigiai anglų finansininko mirčiai.

Skėstas ir už šiaudo griebiasi. Buvusieji karos talinkinkai ir Amerika piešia juodais dažais Vokietijos atitejį, jeigu ši ekspertų konferencija neišspręs reparacijų klausimo: nupulsiąs jos keditas, suirsą jos finansai, prieš ją susivienysią francuzai su angliais, ir t. t. Bet reparacijų konferencijos nepasisekimas pakenktu Vokietijos oponentams gal but ne mažiau, kaip paciai Vokietijai. Jeigu imtų kritiki Vokietijos finansai, tai ji nebegalėtų daugiau mokėti reparacijų kitoms valstybėms. O kas apsaugotu tas paskolas, kurias kitų šalių bankininkai yra dave Vokietijai per keletą pastaruju metų? Kas pasidarytu su svetimais, jidėtai i Vokietijos pramonę kapitalais?

Prastas dalykas, kad daugiaus kaip už dešimties metų po karo pabaigos valstybių vyrai ir ekspertai dar nepajėgia likviduoti tą karo palikimą. Teičiaus gal ateitis, kurie pajėgs tai padaryti!

Polemika ir Kritika

Atviras laiškas "Naujienu" redaktoriui

Gerbiamas Tamsta:

Gindami (? "N." Red.) Dr. L. E. Schmidt, kurį pašalino iš sąvo tarpo Chicagos daktarų draugijos del jo neetiško eligimosi, tamsta labai ryškiai pasirodė esas gyvu bendraminčiu Chicagos dienraščiu redaktoriui, kurį tarsi nesuvaldoma aistra (passion) yra kuo didžiausiai skelbimai bei kuo riebiausias pelnas. Tamsta, kaip ir jie, sakote —

Jisai buvo apkaltintas ir surastas kaltu "neetišku elgesiu" — ir, kaip čia matyti, "neetišku elgesiu" dedate kabutėse, lyg ir norėdami pasakyti, jog iš tikrujų jisai elgesi etiškai, tik viе Chicagos daktarai, žinoma, tamtos išmanymu, budami labai nedektingais, nelabdarlingais ir nenuosaikiais, surado jo elgesyj kokį tai nebūta neetiškumą. O tai reiškia, kad pagal tamstos (? "N." Red.) etikos, puslapiniai skelbimai, kokiais dažnai vilioja ligonių Public Health Institute, yra visai etiškai dalykai. Tik, gerbiamasis, kokių susilaikymo pasėkų, jeigu ir Amerikos Daktarų Draugijos etika butų tokia, kaip ir tamstos? Juk tada daktarams skelbtis butų visai etiška. Kadangi tokiu etiškumu ir pilna laisve skelbtis visų pirmiausia pasinaudotų labai abejotinu dorovingu daktarai, taigi aišku kaip diena, kad institutai, kokiais buvo Collins', Stankaus, Griniaus, Lister'io ir kitų, tarsi grybai po lietaus, imtų dygti. Žinoma, ir tas bausis žmonių mulkinimas ir išnaudojimas, koks ējo visiokiams institutams laisvai laikraščiuose besiskelbiant, — ir vėl eit! Be to, i ką gi pavirštų laikraščiai, ypač musų laikraščiai, jei visi daktarai, grupuose susispieš, puslakštiniuose skelbimais garsintys? Pavyzdžiu, vienas daktaras Brooklyne jau taip garsinasi "Viénybēj" ir "Garse", ir matote tamsta, kaip šlamštiskai šiuodu laikraščiu dabar atrodo. Ar nebūt koktu ką ir tamstai, jeigu visi musų laikraščiai pradėtai "Viénybēj" su "Garasu" pramintais takais, vadinas, terštę savo puslapius fikciniuose (pramanytu) ligonių atvaizdais ir testimonijomis (liudijimais) ?!

Toliu tamsta sakote — "Neetišku" dalyku daktarų draugija pripažino reklamą, — nors susirinkimo diskusijose iškilo aikštėn, kad kaltinamojo kolegos gal but dar labiaus buvo nusistatę prieš jį del jo labdarbybęs. — Apie tai garbinga ir žmones viliojančių žodį labdarybę, iš tikrujų, laikas atsargiai kalbėti. Tamstos giminamas daktaras yra vertas virs trijų milijonų dolerių. Taigi, labai abejotina, ar jis, gydydamas žmones taip labdarlingai, kaip, pavyzdžiu, 75 nuošimžiai visų daktarų (kurių turtelis yra labai apribotas) gydo, butu galėjęs tokiai pinigų susipilti. Kitas daktaras, kuris labai karštai šoko "nuskriaustaji" ginti, irgi yra labai turtinges žmones. O keli metai atgal, kai vieno lietuviu gydytojoto motoris susirgo plaučiu uždegimui, ir šaukė šią labdarybęs užtarėjā, tai — žinote, tamsta! — jis pasakė, kad be trijų šimtų dolerių nevažiuojas! Rodos, kad ir tamstai bus dabar aišku, kokiais labdarlingais daktarais yra tie karštai labdarybės užtarėjai.

Žinoma, kas dalyku tikrai nežino ir, tiesę sakant, niekados nebando sužinoti, sakys, jog profesoriai klinikose dykai žmones gydo, taigi, labdarybės darbą dirba. Kai kurie — taip, bet dauguma — ne. O tai del to, kad klinikose studentai ligonių bekamantinėdami ir beegzaminiuodami taip nukamuoją, kad tie žmonėles vos kojas po tam tepavelka, gi profesoriai kyštelėjā ligoniams savo vizitines korteles, — matote, — kad i-

juos ateity, o atėjė, žinoma, jei tie pinigų turi, tai gerai užsimokėtū. Tai tokia, kaip matote, labdarybę.

Padejuosite, gal but, tamsta, kad, kur dėsni bedini žmonėlės, ieigu niekas dykai jų nebegydys. Yra ir gerų klinikų ir apskričio milžiniška ligoninė, kur tikrai labdaringo gydymo vertėmis vienos užtenka. Tik didžiausia bėda, kad šykstuloliai, dažniausia net keli tukstančių dolerių turėdami, ir geras klinikas ir apskričio ligoninė bando tarsi vieni užponavoti. Rodos, turėjote laikraščiuose pastebėti Cook apskričio ligoninės manadžerio straipsnį, kuriam jis nusiskundžia, kaip jkyru yra apsiginti turtungų ligoniu, ir duoda pavyzdį, kaip viena moteriškė, net 18 tukstančių dolelių banke turėdama, visados bandė tik šioje ligoninėje labdaringu gydymu tesinaudoti! Ir nemanykite, kad pasurintys šykstuloliai puola i apskričio ligoninę už tai, kad tenais gauna geresnį (už privatino daktarų) gydymą. Visai ne. Jų begalinis šykstumas ir egoizmas, o ne geresnis gydymas ir stoka pinigų, apskričio ligoninė juos tarsi traukia.

Taigi, užuot dejavus bei aimavus, kur biedni ligoninė gali medikalinės pagalbos nemokamai gauti, ar ne logiškai butu, kaip nors turtungų šykstuliuose suprasti, kad redakcija visai naturejo pretenzijų daryti kokių nors sprendimų, o tik tarsi reiškė pageidavimą, kad kiltų diskusijos geresniams išaikinimui tūklausim, kurie tapo pailesti spaudoje, kalbant apie p. Schmidt'o pašalinimą iš gydymo organizacijos.

O ką "Naujienu" pasakė apie pastarosios pasielgimą ir apie gydymo teisę ginti savo profesijos reikalus, rodo šis straipsnio paragrafas:

"Mes čia nenorime nei smerkti, nei teisinti tą daktarų organizacijos ženkinių prieš Schmidtą. Reikia pripažinti, kad daktarų profesijos atstovai daugumoje gyvena vargingai, ir jų varga, be abejonės, didina tai, kad jų vargus turtinių labdariai užlaike istaugas, kuriose ligoniams teikiama gydymo pagelbė dovanai. Bet kurio amato žmonės protestuoja taip pat, kaip ir daktarai, jeigu kas imtų jiem šitokiu budu 'gadinti būzini'."

Nesuprasti šitokiu paprastu žodžiu ir del jų kelti triukšma, prikaišioint redakcijai, busių iš lab "riebių" "skelbimų" (!) norint nuskriausti biednus "sažiningus gydymoje", — gali tik tarsi, kuris ne nori suprasti kūtintis, o tik stengiasi parodijų publikai, kaip "smarkiai" jisai mokas ginčytis. Mes p. Margeriu "su pridedama pāgarba" pastebėsime, kad sažiningumo reikia ne tik gydant ligonį, bet ir kalbant per laikraštį i tukstančius žmonių; ir ne tik sažiningumo, bet ir šiek tiek mandagumo — su tais, kurie jo neužkabina.

Atrado, jogei visas pagrindas p. Margerio išsiskrimini buvo tas, kad "Naujienu" redakcijos straipsnyje žodžiai "neetišku elgesiu" (kalbant apie Dr. Schmidt'ą) buvo jdėti kabutėse. Laiško autorius pasirodė, kad tos kabutės reiškia, jogei redakcija norėjusi pasakyti, kad Schmidt'o elgesys esas iš tikrujų etiškas. Bet tai yra kladinės rastas. Rastas savo laiku yra sukėlęs trukšmą net Jungtinė Valstijų Kongrese ir nėra tuo laiko darbininkų padėtis žymiai pasisigyrę. Nėra kitos knygos Amerikoje, kuris taip drąsiai, taip gyvai ir aiškai nuviesi ateičių gyvenimui apystovas, kaip Rastas. Perskaityk šią knygą ir tik tada žinosis kas tai yra Stock yards" arba "Stokerai". Labai įdomi ir panokianti knyga. 355 pusl. Kaina \$1.50

No. 25. Barboras Ubrikas. Minyska Krokovas Karmelitų Klioštorius, jos gyvenimui ir vargai po Jezuitų letenu. Nė vienas negali sau išsivaizduoti koks skaudus likimas prispaudžia jauna mergelę patekus į klioštorių, kol neperskaitys Barboros Ubrikos gyvenimo. Šios knygos tekstas yra paremtas oficialiais dokumentais, bet sudaro vieną iš žingidežiaus apyskai. 118 pusl.

No. 26. Pagal Istatymus. Istatymai yra geras dalykas. Istatymai yra reikalingi palaikeymu tvarkos ir apsaugojimui piliecių teisės, bet nelaimingai Onai Blokorutei, namu tarnaitei, i statymai buvo visu vardu priežastimi! Ji žuvo prislegta bejausiu i statymu našta, rankose netinkamu i statymams vykinti žmoniui. Tai yra labai priki ir užimanti apyskai iš gyvenimo tik kaip priejus dienai. 158 pusl. Kaina .75

No. 27. Darbas. Garsaus francuzų rašytojo Emil Zolo romanas. Kniga parašyta taip laikais, kada po didžiausios fransuų revoliucijos ėmė sparčiai tarpti pramone, fabrikai statyti vienas po kitam ir darbininkai patapo "Darbo Vergais". Perskaitys šios knygos žmogus negali turėti supratimą koks buvo darbas ir kaip jis prieto prie musų dienų darbo. Neaprassta žingidežiaus draugų—adv. A. Bulotos ir p. J. Buleto. 425 pusl. Kaina .75

No. 28. Žemaitės Raštai karui metu. Kam nemalon yra turėti savo namuose Žemaitės Raštai? Kam nemalon yra ta karštai meliš ugnelė, kuris degt Žemaitės sieleje iki tol, kodel užgeso kartu su jos gyvasčia. Šioj knygoj telpa kelioliko apyskaičių ir pasakojimų iš tu laikų, kada ant Lietuvos žemelės kariovo dyti žmiliškos armijos ir kankino nekaltus Lietuvos valstiečius. Čia taipgi telpa Žemaitės atvaizdas ir atvaizdai jos nuoširdžių draugų—adv. A. Bulotos ir p. J. Buleto. 425 pusl. Kaina .75

No. 29. Raistas. Apyskaka iš gyvenimo Chicagos skerdykų darbininkų, kurioje svarbiausia rolo lošia lituvis, Jurgis Rutkus. Šią knygą paraše garsus Amerikos raštystės Upton Sinclair, kuris specialiai studijavo šios Chicagos miesto dalies vadinimą "Town of Lake" darbininkų padėti ir garsiasias Chicagos skerdykų. Raistas savo laiku yra sukėlęs trukšmą net Jungtinė Valstijų Kongrese ir nėra tuo laiko darbininkų padėtis žymiai pasisigyrę. Nėra kitos knygos Amerikoje, kuris taip drąsiai, taip gyvai ir aiškai nuviesi ateičių gyvenimui apystovas, kaip Raistas. Perskaityk šią knygą ir tik tada žinosis kas tai yra Stock yards" arba "Stokerai". Labai įdomi ir panokianti knyga. 355 pusl. Kaina \$1.50

No. 30. Pasakojimai apie Jėzū. Tomu tomui knygą yra prirašyta apie Jėzū, bet si maža knygelė geriau už visas kitas itin nuoširdžiai. Labai įdomi ir joms pasiskaitymai. 42 pusl. Kaina .25

No. 31. Poemų ir prozo. V. K. Račkauskų eilių ir poezijos dalykelių prozoje. Čia apart kelių eilių telpa garsoji Edgar Poe poema "Varnas", kuri nekuomet neįkėrės skaitytojui, kad ir tukstančių kartų skaityti. 88 pusl. Kaina .75

No. 32. Gludi-Liudi. Rinkinys Lyriskos eilių, vertimų ir prozo rošinių. Šiu eilių turinys yra taip jauvus, kaip patsi musu gyvenimas, kai gyvenimas visu žmonių i dailta paėmus i jų kalba taip graži, kaip paukščių cūlubėjimas ir girių slėmėjimas. Tai eilių talento, koks retai išskiria iš vėl pranysta. 105 pusl. Kaina .50

No. 33. Gyvybė. Čia telpa keletas trumpų ir ilgu eilių žmogaus gelbdžiančio pasiekės. 41 pusl. Kaina .20

No. 34. Keplos Kančios. Satyros eilių, kaičio protestas prieš baigiamą žmonių pragaru. 28 pusl. Kaina .20

No. 35.

